Jaargang 111. Vrijdag, 20 Augustus 1852. No. 6[illegible]

GRONINGER COURANT.

ALGEMEEN DAGBLAD voor de Stad en Provincie Groningen.

[illegible] deze Courant wordt aan de geabonneerden verzonden: *Bijblad* no. 20, inhoudende *Kort Verslag van de [Han]delingen der Provinciale Staten van Groningen.*

AANBESTEDING.

[Op] MAANDAG den 30sten Augustus 1852, des middags [te t]walf uur, in een der Appartementen van het Provin[ciehuis] te *Groningen*, zal door den STAATSRAAD, [COM]MISSARIS DES KONINGS, of, bij deszelfs afwezig[heid], door een der LEDEN van GEDEPUTEERDE [ST]ATEN, onder nadere approbatie, worden aanbesteed, [de] Leverancie van **TURF** ten dienste van het Provinciaal Be[stuur] van *Groningen*, als van:

1. 750 *Tonnen Harde Zwarte Turf.*
2. 300 *Tonnen Barger Turf.*
3. 450 *Tonnen Greenmank Turf.*

[Deze] Aanbesteding zal geschieden *bij enkele inschrijving.* [De] Voorwaarden, waarnaar de Aanbesteding zal plaats [hebben], zullen van af heden in het Provinciehuis te *Gro[ningen]* ter lezing liggen, terwijl het Monster, van iedere [so]rt van Turf 10 Turven, ieder Monster in een' Zak, vóór [de]n 30sten dezer in het Provinciehuis moet worden be[zor]gd. Bij ieder Monster zal een afzonderlijk Inschrijvings[bil]jet moeten worden overgelegd, van buiten voorzien van [de]zelfde Merken als het Monster. De Inschrijvingsbiljetten [m]oeten zijn op zegel en inhouden den naam, het beroep [e]n de woonplaats van den Inschrijver en die zijner Borgen, [de] vermelding van het Veen, waaruit de Turf gegraven is, [en] den prijs, *voluit geschreven per Ton*, waarvoor dezelve [overe]enkomstig het daarbij gevoegd Monster wordt aange[boden].

Die Biljetten moeten zijn onderteekend door den Aanne[me]r en zijne Borgen, behoorlijk zijn gesloten, en voorts [aan] de buitenzijde met het opschrift *Inschrijvingsbiljet* met [ve]rmelding van de soort van Turf, waarvoor is ingeschreven, [m]oeten zijn voorzien.

GRONINGEN, 14 Augustus 1852.

De Staatsraad, Commissaris des Konings voornd.:
VAN LIMBURG STIRUM.

AFKONDIGING.

De BURGEMEESTER en WETHOUDERS van *Groningen* [do]en te weten, dat door den RAAD dier Gemeente in [z]ijne VERGADERING van den 7den Julij 1852 is vastge[ste]ld de navolgende VERORDENING:

De RAAD der Gemeente *Groningen;*

Overwegende, dat de SEPTEMBERKERMIS hier ter [st]ede meestal in eenen tijd plaats heeft, dat de Kermis te **Amsterdam** nog **niet** is afgeloopen en dat het alzoo [ter] vermeerdering van het vertier dienen kan, in dien tijd [ee]ne wijziging te maken;

Gezien art. 144 en 195 van de wet van den 29sten Junij [18]51 (*Staatsblad* no. 85);

Heeft, onder goedkeuring van GEDEPUTEERDE STA[TE]N, besloten: dat de **HERFSTKERMIS** voortaan [zal] beginnen op den **eersten Woensdag** *na den vier[den] Maandag in September* en zal eindigen *veertien dagen [late]r, op den tweeden Woensdag* daaraanvolgende.

Gedaan te *Groningen*, ter openbare Raadsvergadering van [de]n 7den Julij 1852.

De Burgemeester: (get.) VAN IMHOFF.
De Secretaris: (get.) VAN UILDRIKS, *L. S.*

[Zij]nde deze Verordening door de GEDEPUTEERDE [STA]TEN der Provincie *Groningen* goedgekeurd, bij hun [beslu]it van den 12den Augustus 1852, no. 34.

[En] is hiervan afkondiging geschied, waar het behoort, [den] 17den Augustus 1852.

De Burgemeester: VAN IMHOFF.
De Secretaris: HORA SICCAMA.

[BU]RGEMEESTER en WETHOUDERS der Gemeente *Gro[ningen]*, — gezien de CIRCULAIRE van den Heer STAATS[RA]AD, COMMISSARIS des KONINGS in de Provincie *Gro[nin]gen*, van den 3den Julij 1852, no. 20, houdende mede[dee]ling dat de Schutterij welke onder de Wet van den 27sten [Feb]ruarij 1815 bestond, in deze Provincie althans eene uit[zon]dering op den algemeenen regel bij art. 8 van het Ko[nink]lijk besluit van den 5den December 1851 (*Staatsblad* no. 149) gesteld, (dat n.l. de tijd bij de *rustende* Schut[terij] niet in aanmerking kan komen bij de berekening [van] den Diensttijd gevorderd om met het bij dat Konink[lijk] besluit ingesteld Eereteeken te worden begiftigd) schijnt [te] maken, aangezien die Schutterij in een groot aantal Ge[mee]nten, even als de **dienstdoende** van Rijkswege van [Wa]penen en Wapenrustingen is voorzien geweest en zoo [a]l geen geregelde dienst van Exercitiën enz., dan toch [we]rkelijk alle zoodanige diensten heeft verrigt, als volgens [ge]melde Wet van dezelve gevorderd kon worden, ter[wij]l ook in onderscheidene Gemeenten exercitiën hebben [plaa]ts gehad, —

Roepen bij dezen op, **alle binnen deze Gemeen[te] woonachtige voormalige leden der Schut[terij]en** die, onder de werking der Wet van den 27sten [Feb]ruarij 1815 tot de SCHUTTERIJ behoord hebbende, [voo]rhand hunne dienst, hetzij bij eene **werkelijk [die]nstdoende Schutterij**, hetzij bij de **mobiele [Sch]utterij** hebben voortgezet, en vermeenen door deze [V]EENIGDE DIENSTEN aanspraak op het bedoelde [E]EREMETAAL te kunnen maken, om zich, *voorzien van [o]fficiële bescheiden* tot hunnen Staat van Dienst betrek[king] hebbende, te vervoegen op het RAADHUIS der Ge[meen]te in het LOKAAL naast het Bureau van den Burger[lijke]n Stand, links van den Noordelijken ingang, op DINGS[D]AG den 31sten Augustus of WOENSDAG den 1sten Sep[tem]ber e.k., 's voormiddags tusschen 9 en 12 uur.

Tevens herinneren zij de belanghebbenden, dat, wat de [voo]rmalige Schutterij onder de Wet van 1815 betreft, door [hen] alsdan zal dienen te worden overgelegd eene AF[ZO]NDERLIJKE VERKLARING van het BESTUUR der [G]EMEENTE, waarin zij onder de werking dier Wet [S]CHUTTERLIJKE DIENSTEN hebben gedaan, houdende, [da]t **de Schutters dier Gemeente van Wape[ne]n en Wapenrustingen zijn voorzien ge[wee]st en ook werkelijk Diensten hebben [gepr]esteerd.**

GRONINGEN, 19 Augustus 1852.

Burgemeester en Wethouders: VAN IMHOFF.
De Secretaris: HORA SICCAMA.

NIEUWSTIJDINGEN.

NEDERLANDSCH OOST-INDIE.

BATAVIA, 23 Junij.

Uit de uitgebreide berigten, betreffende de krijgsverrigtin[gen] in het Palembangsche, blijkt, dat de beide kolonnen, [wel]ke te midden van de maand April van Lahat en Tebing [Ting]gie, onder bevel van den overste *de Brauw*, zijn opgerukt, om de nog oproerige st[reken] tot onderwerping te brengen, hebben bestaan uit 77[illegible] troepen, 104 pradjoerits en 1800 Koelies, en na menig[ge]vecht en het verwinnen van geene geringe bezwaren, da[arin] zooverre zijn geslaagd, dat met het begin van Mei alle [wederst]and had opgehouden, en de hoofden zich hadden onde[rworpen] aan de hun gestelde voorwaarden, waaraan, wat [betreft] de marga Lintang Kirie, 't welk de kern van den op[stand] was geweest, eene boete van drie jaren landrenten was [verb]onden.

Het is echter gebleken, dat het den hoofden van de laatstgenoemde marga geenszins ernst is geweest, om aan deze voorwaarden te voldoen; dat zij hebben getracht tijd te winnen, ten einde zich op nieuw te wapenen, zoodat de luit.-koll. *de Brauw* het noodig heeft gevonden, om op nieuw gewapenderhand op te trekken, ten einde hen te dwingen.

Bij dien togt zijn op nieuw en met voordeel verscheidene gevechten geleverd, en een aantal [d]ossons verbrand of vernield. Volgens berigt van [illegible] 23sten Mei, was de rust niet verder verstoord, en werden de den hoofden opgelegde voorwaarden getrouwelijk vervuld. Alstoen is men tot het besuit gekomen, om zich te vergenoegen met de aan de Ampang Lawat gegeven tuchtiging; om die streek niet bezet te houden, en zich te vergenoegen met de vervulling der opgeegde voorwaarden. Dien ten gevolge hebben te troepen den terugtogt aangenomen. Radja *Tiam Alang* was, zoo men verzekerde, ernstig aan den schouder gewond en had zijn' invloed verloren. Den 29sten Mei heerschte in Palembang en in den omtrek eene gewenschte rust, doch was in de Tikim de staat van zaken nog niet naar wensch, en waren er maatregelen bevolen, om de distrikten Moelak Oeloe, Joemay Oeloe tot onderwerping te brengen en de Koeboengs van de onwillige bevolking van de marga Boelan Terga een bezoek te geven.

Die geheele togt kostte ons 8, meest allen ligt gewonden.

Wij hebben nog den dood te betreuren van een jeugdig officier, den eersten luitenant *F. R. G. T. Arensma*, die den 12den Mei op het bivouac Goenoeng Mereksa, aan de gevolgen van hevige koortsen bezweek.

[Latere berigten uit het Palenbangsche, dan in de *Javasche Couranten* tot en met den 23sten Junij zijn vermeld, maken gewag van nog eenige belangrijke krijgsverrigtingen van de troepen, onder bevel van den overste *de Brauw* tegen de opstandelingen, welke zich nog niet hadden onderworpen, in de eerste dagen van Junij, en welke almede met een goeden uitslag zijn bekroond, zoodat men de Palembangsche expeditie als afgeloopen beschouwde, en de troepen naar hunne garnizoenen terugkeerden. *Radja Tiang Alam* was, wel is waar, nog niet in onze handen, naar men hield het er voor, dat hij zijnen aanhang geheel had verloren. — Bij een der laatste plaats gehad hebbende gevechten is de tweede luitenant *Schlüter* door twee kogels gewond.]

— De staat van den stand van het rijstgewas was, volgens ingekomen berigten op het einde van April, bijna overal gunstig of zeer gunstig.

— In de residentie Japara en bijzonder in het regentschap Pattu, hield men stelselmatige drijfjagten op de zich schromelijk vermenigvuldigende wilde varkens. Daardoor werden een getal van 5365 gedood. Het waren meest dragtige zeugen. De mingegoede Chinezen nuttigden het vleesch.

— In Mei stierf in de dessa Grantong, resid. Banjoemaas, aan verval van krachten, het dessa-hoofd aldaar, *Nooriman* genoemd, in den ouderdom van *honderd en vijftien* jaren. Hij was 4 maal gehuwd, en laat behalve 8 kinderen, waarvan de oudste 72 en de jongste 16 jaren telt, 17 kleinkinderen en 15 achter-kleinkinderen na.

— In de residentiën Madion en Palembang zullen scholen worden opgerigt voor het geven van lager onderwijs aan kinderen van Europeanen en derzelver afstammelingen.

— De vermaarde reizigster mevrouw *Pfeiffer*, heeft hare reis van Serawak naar de Nederl. bezittingen op Borneo volbragt, en bevindt zich thans in deze hoofdstad.

Zij is 55 jaren oud, maar hare buitengewone levendigheid van geest — *spiritualiteit* zou men kunnen zeggen — doen haar veel jeugdiger schijnen; eene begoocheling, waartoe welligt ook hare middelmatige en tengere gestalte iets bijdraagt.

Zij bezocht achtervolgens het Heilige Land, IJsland en Scandinavie, voorts Brazilië, Valparaiso, Tahiti, Canton, Singapore, Ceylon, Madras, Calcutta, Benares, Allahabad, Agra, Delhi, Bombay, Bagdad, Mosopotamie, Babylon, Mossul en Ninivé, Perzië, den Tigris, Armenië, Georgië en Mingrelie, Europisch Rusland, Kertsch en Odessa, Constantinopel en Athene.

Op verzoek van *Z. Exc.* den Gouverneur-Generaal, heeft mevrouw *Pfeiffer* zich den 5den Junij naar Buitenzorg begeven, van waar zij eenige togten zal ondernemen naar de gebergten in de Preanger landen.

Aanvankelijk heeft zij het voornemen om daarna Sumatra, Celebes, de Molukken, en de kust van Nieuw Guinea te bezoeken.

— Met het schip *Prins Frederik der Nederlanden*, kapt. *P. Huydekooper*, is in goeden staat op Java aangebragt eene plant van de konings-kina, afkomstig van den hoogleeraar *de Vriese.* Men meende gegronde hoop te mogen voeden, dat deze plant behouden zoude blijven, en de hortulanus op Buitenzorg had er reeds drie stekken van kunnen nemen, die zeer krachtig stonden. De Regering heeft den genoemden gezagvoerder voor de door hem in dezen betoonde zorg eene premie van *f* 500 toegekend.

ITALIE.

Tweeëntwintig Dominicaner monniken hebben in den kerkelijken staat eene soort van godsdienst-oproer gesticht, waartegen de Paus strenge maatregelen heeft moeten nemen. De benoemingen van den Franschen pater *Jandel* van Besançon tot generaal der orde, wordt als oorzaak van het oproer aangegeven. De Dominicaners wilden overeenkomstig hunne statuten, hunnen nieuwen generaal zelf kiezen. De Paus maakte echter van zijn absoluut regt als opperhoofd der kerk gebruik en benoemde bij decreet. De ontevredenheid der monniken werd vooral opgewekt door dat de benoemde een vreemdeling was.

— Volgens brieven uit Piacenza van den 9den dezer, heeft de Oostenrijksche regering de teugels van het bewind over het hertogdom Parma voorloopig aan de handen des tegenwoordigen hertogs ontnomen en in zijne plaats een regentschap benoemd. Deze opmerkelijke gebeurtenis, door geen der dagbladen vermeld, is, volgens den correspondent, veroorzaakt door een' ernstigen twist tusschen den jongen hertog en zijne gemalin, dochter van wijlen den hertog *van Berry*. De hertogin zou genoodzaakt zijn geweest de bescherming der Oostenrijksche regering in te roepen.

— Het proces van den graaf *Costa* in Sardinië, die wegens eene brochure over het wetsontwerp betreffende het burgerlijk huwelijk, teregt stond, is geëindigd met eene veroordeeling tot gevangenis van twee maanden en eene boete van 2000 lire. De *Risorgimento* meldt, dat de heer *Costa* zijn ontslag als raadsheer bij het hof van appèl te Turin heeft ingediend en zich niet in cassatie van dit vonnis zal voorzien.

DUITSCHLAND.

De Braziliaansche regering heeft ook voorstellen gedaan tot aankoop van de nog overgebleven acht groote schepen der Noordzeevloot.

— De Koning van Zweden zal, na de badkuur te Kissingen, zich naar Muskau begeven, om Prins *Frederik der Nederlanden*, die zich op dit zijn landgoed bevindt, te bezoeken.

— Den 14den dezer is de Keizer van Oostenrijk te Weenen teruggekomen. De ontvangst was zeer luisterrijk. Z. M. begaf zich onmiddellijk naar den Dom, alwaar de aartsbisschop een plegtig *Te Deum* hield.

De verlichting der stad, om de terugkomst des Keizers te vieren, was zeer prachtig. Den 15den zou in al de kerken op plegtige wijze gedankt worden wegens de terugkomst des Keizers.

— Eenige dagen geleden is de zwart-rood-gouden vlag van het hôtel der bonds-vergadering weggenomen: — einde van het lied.

— Van de Boheemsche grenzen wordt van den 8sten Aug. het volgende berigt medegedeeld:

„Uit zekere bronnen kan ik u mededeelen, dat de vesting Kufstein eenen belangrijken gast meer zal herbergen, of op dezen oogenblik reeds in hare muren herbergt. Deze gast zal zeker vreemd opkijken, als hij uit de schoone bergstreken zich zoo plotseling tusschen de dompige en onvriendelijke gewelven eener vesting verplaatst ziet, welker naam alleen in staat is, een Oostenrijksch onderdaan met beving en schrik te vervullen. Hij komt namelijk uit Klagenfurt, en is niemand anders dan — *Georgey!*"

— Uit Agram (Hongarije) schrijft men van den 5den Aug.:

„De Croaten zijn ter neder geslagen en verbitterd door eene verordening van den banus *Jellachich*, waardoor de oude hand- en spandiensten, voor openbare werken, kosteloos te verleenen, weder worden ingevoerd."

GROOT-BRITTANJE.

LONDEN, 12 Augustus.

Sedert acht dagen kan de frankering in het Vereenigd Koningrijk niet anders meer plaats hebben dan door middel van postzegels, voor alle brieven, die voor het binnenland bestemd zijn. Deze maatregel vereenvoudigt zeer de comptabiliteit van het centraal beheer van Londen.

— De *Times* berigt, dat er Maandag j.l. te Londen zooveel vee *van het vasteland* aangebragt is, als sedert de vrijstelling van den invoer van vee, naar men meende, nog nimmer op één' dag geschied was, te weten 1150 runderen, 4552 schapen, 573 lammeren, 350 varkens, 289 kalveren, te zamen 6914 stuks vee, komende uit Tonningen, uit Bremen en meerendeels uit Holland.

— Het Parlementslid *Boud Cabbell* heeft de geheele stad Cromer, op twee huizen na, gekocht voor den prijs van 60,000 £.

FRANKRIJK.

PARIJS, 15 Augustus.

De feesten, die zoo lang aangekondigd waren, en waarop ieder zich zooveel genot had voorgesteld, zijn thans afgeloopen, doch geheel mislukt wegens het ongunstige weder. Den geheelen dag heeft het niet opgehouden te stormen en te stortregenen, zoodat het feest allen luister miste.

Daar men zich zooveel mogelijk aan het programma hield, heeft de uitreiking der adelaars aan de nationale garde plaats gehad. Eene enkele maal hoorde men den kreet: *leve de Keizer!*

De kerkelijke plegtigheid is ook zonder stoornis afgeloopen.

Het bal van de Hal, op het plein des Innocents, dat gisteren avond zoude plaats hebben, is tot Dingsdag uitgesteld, vermits een groot gedeelte der tenten en stellaadjen door een' buitengewoon zwaren wind werden weggerukt en omvergeworpen.

Met het vuurwerk en de illuminatie liep het even treurig af.

Het ongunstige weder was eene groote teleurstelling voor de op genietingen zoo zeer verzotte Parijzenaars, die reeds den vorigen dag bij duizenden naar de Champs Elysées waren gestroomd om de toebereidselen tot het feest te zien.

(Officiëel wordt verzekerd, dat voor het groote vuurwerk alleen aan kruid 500,000 fr. besteed is.)

— Gisteren zijn in deze stad 227 huwelijken gesloten, daaronder begrepen de paren, die bij deze gelegenheid eene huwelijksgift bekomen hebben.

— De *Moniteur* behelst heden een besluit, waarbij algeheele gratie of verandering van straf wordt verleend aan ruim 1200 politieke of voor soortgelijke misdrijven veroordeelden. De zoodanigen, die zich in hechtenis bevinden, zullen onmiddellijk in vrijheid worden gesteld. Voorts hebben kwijtschelding van de hen opgelegde boete bekomen dezulken, die daartoe veroordeeld zijn wegens overtreding der wet op de jagt, de visscherij, het voerwezen, enz.

— Het zijn vooral de *nieuwe* ministers, de heeren *Fould*, *Drouyn de L'huys* en *Magne*, die den Voorzitter het ontwerp hebben helpen doorzetten, om de voornaamste gebannen Orleanisten naar Frankrijk terug te roepen. In de eerste plaats moet de heer *Fould* dit denkbeeld krachtdadig hebben ondersteund. Men denkt, dat de regering met dien maatregel een tweeledig doel wil bereiken; dat zij vooreerst eene scheiding wil bewerken tusschen de vorstelijke familie te Claremont en hare aanhangers, en ten tweede zich weder de ondersteuning verzekeren van een aantal beroemde Fransche staatslieden, die tot dusver vijandig jegens haar gestemd zijn geweest. Dit laatste zal wel denkelijk niet worden bereikt.

— De heer *Jacques Mendes*, een geboren Nederlander, is door den President benoemd tot kapitein van den staf der nationale garde.

— De eigenaar en bestuurder van het Parijsche ministeriële blad *la Patrie*, de bankier *Delamarre*, bezit thans in de departementen vijf dagbladen, die door het veel verbeterde middel van overdrukking met de voor de *Patrie* bestemde stof zamengesteld worden en alzoo veel goedkooper en spoediger dan de andere departementale dagbladen kunnen worden geleverd. De heer *Delamarre* breidt deze onderneming verder uit, en hoopt weldra een vijftiental bladen in de departementen te bezitten. De invloed, dien alzoo een partikulier door het bezit van kapitaal in staat gesteld wordt op de publieke opinie uit te oefenen, en die in een of ander gedeelte des lands zoude kunnen stijgen tot een alleen nog door het bestaan van dagbladen der overheid beperkt monopolie, is thans gelukkig niet in handen van kwalijkgezinden.

— Eergisteren nacht, tusschen 11 en 12 uur, is in het Elysée eene vrij ernstige brand ontstaan en wel in de bijzondere appartementen van den President.

De brand had aanvankelijk een ernstig aanzien en zou waarschijnlijk, zonder tijdige en krachtige hulp, de ontzettendste gevolgen gehad hebben. Intusschen hebben het kabinet van den Prins en twee belendende vertrekken veel

geleden, doch bijna alle papieren en kostbaarheden zijn gered, o. a. de reliquiën des Keizers, de talisman van *Charlemagne* en meer andere kostbare zaken. Er moeten evenwel enkele papieren van waarde verloren zijn geraakt.

— De heer *de Lamartine* wordt in den loop van deze maand te Smirna verwacht. In vereeniging met Fransche kapitalisten wil hij de gronden laten bebouwen, welke hem door den Sultan geschonken zijn. Dergelijke proeven van kolonisatie zijn in die streek meermalen mislukt. Onder anderen trof dit lot den Hollandschen consul-generaal *van Lennep*, wiens planters uit Baden en Beijeren, deels door koortsen, deels door de moordende hand der roovers, zijn bezweken.

— Men heeft in Parijs eene nieuwe soort van heeren hoeden uitgevonden, vervaardigd van zeer dun geschaafden, doorschijnenden hoorn, ten einde het haar het voor den wasdom noodige licht niet langer barbaarsch te onthouden.

Van den 16den. De *Moniteur* is heden niet verschenen; men weet dus nog altijd niet, wie de personen zijn, welke in vrijheid gesteld worden, en aan wie de terugkeer naar Frankrijk toegestaan is. Met belangstelling vraagt men zich af, welk deel de staatkundige veroordeelden en welk deel de om andere redenen veroordeelden in de 1200 gratien hebben.

— Men zegt, dat de telegraaf te Parijs het berigt heeft aangebragt, dat de bisschop *van Luçon* geweigerd heeft het *Te Deum* te laten zingen bij gelegenheid van het feest van gisteren. Indien dit berigt waarheid behelst, zoude dit de eerste weigering van dien aard zijn.

— Eenige personen, die tijdens de revue *weg met den despoot* hebben geroepen, zijn gearresteerd.

— De heer *Thiers* heeft, ten gevolge van het jongste besluit des Presidents, Zwitserland verlaten en is naar Frankrijk op reis gegaan.

Van den 17den. Heden behelst het regeringsblad besluiten des voorzitters, waarbij, op voordragt van de ministers van Binnenlandsche Zaken en Politie en van den groot-kanselier van het Legioen van Eer, aan vele prefekten, onder-prefekten, nationale garden en bejaarde militairen ridderorden worden toegekend.

BELGIE.

BRUSSEL, 16 Augustus.

De *Moniteur* van den 14den dezer behelst den tekst van het traktaat met België, betreffende den Nederlandsch-Belgischen spoorweg. Bij deze overeenkomst verbinden zich beide regeringen wederkeerig, om zoo spoedig mogelijk te voorzien in het aanleggen van spoorwegen, waardoor beide landen met elkander verbonden worden en speciaal tot het aanleggen van een' spoorweg, uitgaande van het Belgische spoorwegstation te Antwerpen, in de rigting naar het Hollandsche Diep, eindigende bij de Roode Vaart of den Moerdijk en gaande over Rozendaal of over Breda. Voor het geval dat de spoorweg over Rozendaal zal loopen. zal er een zijtak worden gelegd van Rozendaal naar Breda. De verschillende werken tot daarstelling der linie zullen moeten afgeloopen zijn binnen een tijdsverloop, door de beide regeringen in gemeen overleg te bepalen.

Tot zoo lang de spoorweg van het Hollandsche Diep, over Dordrecht naar Rotterdam, niet zal zijn voltooid, zal de linie van Antwerpen naar het Hollandsche Diep, tot vervoer van reizigers en koopgoederen, met Rotterdam in verbinding gesteld worden door eene geregelde dienst van stoombooten, in directe correspondentie met de aankomst en het vertrek van iederen personen-trein van en naar Antwerpen. In geval de vaart door het ijs mogt zijn afgebroken, zal in de dienst zooveel mogelijk door diligences of omnibussen voorzien worden.

De overeenkomst behelst daarenboven bepalingen, strekkende tot regeling en vergemakkelijking van de onderlinge communicatie tusschen beide landen langs dien weg. (Het traktaat is geratificeerd door Z. M. den Koning der Nederlanden op den 21sten Julij en door Z. M. den Koning der Belgen op den 2den Aug.; de uitwisseling der ratificatiën heeft te Brussel plaats gehad den 4den dezer maand.)

[Het *Nederlandsch Staatsblad* bevat thans ook het traktaat.]

— Ziehier de laatste tijdingen omtrent de ministeriële krisis. De heer *Frère Crban* zal het ministerie verlaten, en eene reis naar Italië doen.

De heer *Tesch* zal *ad interim* het ministerie van financiën waarnemen; doch als difinitieven minister doodverwt men den heer *'t Kint de Nayer.*

Komt er al spoedig een definitief traktaat met Frankrijk tot stand, dan zullen de Kamers vroeger dan gewoonlijk worden bijeengeroepen, anders niet.

ANTWERPEN, 16 Augustus.

Het eskader, aan boord waarvan zich Koningin *Victoria*, Prins *Albert* en gevolg bevinden, is Zaturdag middag te 2½ uur van hier vertrokken en naar Terneuzen gezeild, om aldaar den nacht door te brengen. Gisteren morgen te 11½ uur zette het de reis voort en arriveerde ter reede van Vlissingen, waar men het anker wierp.

Het eskader vertrok op dien dag op nieuw en ankerde weder in de nabijheid van Terneuzen, waar de stoomboot *Baron Osy* het heden morgen te 5 uur nog vond liggen.

Latere berigten melden, dat het geheele eskader heden morgen te 7 uur van daar is uitgezeild.

— Na het vertrek der Koningin van Engeland zijn zeven of acht Fransche loodsen van Duinkerken te Antwerpen aangekomen. Zij hadden in last zich ter beschikking der Britsche flotille te stellen, om deze naar Cherbourg te geleiden. In hoever deze reis waarschijnlijk was, is onbekend, maar zeker is het, dat de loodsen te laat zijn aangekomen.

— Terwijl in sommige Engelsche dagbladen aan het familiebezoek der Koningin het gewigt van een openlijk vriendschapsbetoon tusschen de beide landen gehecht wordt, zegt de Parijsche *Constitutionnel*, „dat het eskader, hetwelk Hare Britsche Majesteit begeleidde, de geheele rivier de Schelde zoo naauwkeurig met het peillood opgenomen heeft, dat het er naderhand zonder behulp van de loodsen eene of andere onderneming zoude kunnen volvoeren."

Van den 17den. Het heeft hier groote verwondering gewekt, dat de salutschoten van het Nederlandsch fregat *Prins van Oranje* en van de forten en batterijen te Vlissingen door geen der Britsche vaartuigen is beantwoord, gelijk dit gebruikelijk is.

NEDERLAND.

'sGRAVENHAGE, 17 Augustus.

Z. M. de Koning is gisteren avond laat van Hoogstdeszelfs buitenverblijf het Loo in deze residentie teruggekeerd.

— Eergisteren avond is er weder een ministerraad gehouden.

— Naar men verneemt, zal Z. Exc. de minister van binnenl. zaken eerstdaags de provincie Zeeland bezoeken.

AMSTERDAM, 17 Augustus.

Maandag had in de kerk van de HH. Petrus en Paulus (de Fransche Kerk) te dezer stede eene treffende plegtigheid plaats. Na twee dagen te voren in diezelfde kerk aan den voet des altaars het Protestantismus afgezworen en het Katholicismus omhelsd te hebben, naderde dien dag voor de eerste maal tot de Tafel des Heeren de heer *P. Dekker*, laatstelijk hoofdredacteur van het orthodoxe weekblad *de Handwijzer*. (*Tijd*, *N. H. Ct.*)

— Heden morgen te 6 uur zijn per extra-spoortrein uit Delft alhier aangekomen de manschappen, uitmakende het bataljon jagers, dat daar in garnizoen ligt, en uit Leiden, het 8ste regement infanterie, ten einde de manoeuvres bij te wonen, die heden in het naburige Waalsdorp zijn aangevangen en bestemd tot het afleggen van proeven van bekwaamheid door hoofd-officieren en bataljons-kommandanten.

Gedurende eene geheele maand zullen deze oefeningen twee maal 's weeks plaats hebben, gedeeltelijk zelfs in het vuur. Z. M. de Koning hecht zeer veel aan deze practische examina in het open veld, afgelegd door hen, wier roeping het is legerafdeelingen te kommanderen, en is voornemens zich dikwerf persoonlijk te overtuigen van den goeden loop dezer troepen-bewegingen, welke op hetzelfde tijdstip ook in andere garnizoensplaatsen worden gehouden. Behalve de bevorderingen, waartoe deze proeven meer bepaald dienen, verneemt men, dat er eerlang nog andere avancementen bij het leger zullen volgen, tot zelfs in de hoogere rangen.

— Wij vernemen, dat d minister van justitie bereids een voltooid ontwerp van wet op de regterlijke organisatie bij den raad van state zoude hebben ingediend.

— De wereldberoemde wonderpillen-fabrikant, HOLLOWAY, te Londen, heeft onlangs een landgoed gekocht voor 100,000 £. [Zie iets betreffede de pillen van HOLLOWAY en de wijze waarop H. aan zijne landgoederen komt, onder de rubriek *Groningen.*]

Van den 18den. Van goederhand vernemen wij, dat de *Koninklijke Akademie van Wetenschappen* binnen kort hare werkzaamheden zal aanvangen, daar de omstandigheden, die dit tot nog toe hebben belet, niet meer bestaan. Zoo als men weet, zullen de vergaderingn der akademie, welke in het Trippenhuis alhier zullen plaats hebben, in het *openbaar* worden gehouden.

MIDDELBURG, 15 Augustus.

Wij vernemen met genoege, dat de werken op de Oosterschelde met ongekende kracht worden voortgezet. De stormen in de afgeloopen week hebben daaraan geene de minste schade veroorzaakt, hetgeen allezins een bewijs levert voor de goede constructie de werken.

Vroeger had men ons beigt, dat men aldaar alleen het inpolderen van gronden beoqde; nader vernemen wij echter met zekerheid, dat het doel er maatschappij zich meer bepaald uitstrekt tot het beperken der water-oppervlakte aldaar, en die werken niet alleen 300 a 1500 bunders bouwgrond zullen opleveren, maar datzij bovendien de opwassen zeer bevorderen en zonder in het minst het vaarwater te belemmeren, bereids een gedeelte an de genomene afdamming der Schelde te dier plaatse zullen daarstellen.

ZWOLLE, 16 Augustus.

In onderscheidene dagblaen heeft men vermeld gezien, dat het stedelijk bestuur dezer stad heeft gedifficulteerd om vergunning te verleener tot het geven, *bij wijze van amusement*, van eenige vocstellingen der wetenschap, genoemd *electrische biologie*; en zulks op het advies van de plaatselijke commissie van geneeskundig toevoorzigt.

Volgens informatie was het door het stedelijk bestuur ingewonnen advijs dier commissie:

„Dat dergelijke openlijke voorstellingen vernederend voor de wetenschap, en zoo al niet gevaarlijk, voorzeker niet onschadelijk moeten terugwerken op de personen, met wier wilskracht de bioloog schijnt te handelen naar zijne verkiezing, en dat het de commissie voorkomt, dat dergelijke op nog niet genoegzaam bekende natuurkrachten gegronde en te weeg gebragte verschijnselen op het wetenschappelijk terrein *alleen* moeten worden teruggebragt."

Dit advijs strookt geheel met hetgeen men dezer dagen heeft vernomen ten aanzien van eenen zich noemenden leerling van den heer *de Koing*, die, nadat hij door zijne bewerking een' persoon aan zijne wilskracht had onderworpen, dezen niet weder in zijnen gewonen toestand heeft kunnen terugbrengen, zoodat daarvan hevige toevallen de gevolgen zijn geweest, tot welker stuiting de hulp van onderscheidene geneeskundigen is moeten worden ingeroepen.

ARNHEM, 17 Augustus.

Het getal personen, velke van den 9den tot den 15den Augustus de tentoonstelling bezocht hebben, is als volgt: den 9den Augustus 1340 personen, den 10den 1414, den 11den 867, den 12den 1635, den 13den 1246, den 14den 460, den 15den 2613, te zamen 9575
Bedrag van de vorige opgaven 29,152

Totaal........ 38,727 (à *f* 11,618,10).

NEUZEN, 16 Augustus.

Gisteren avond ten 5 ure werden wij bijzonder verrast, daar H. M. de Koningin van Engeland met H. D. Gemaal, vier kinderen en gevolg uit twee sloepen hier aan wal stapten. Al dadelijk bestegen de doorluchtige bezoekers een rijtuig, waarvan, hoewel alles behalve vorstelijk zijnde, gebruik werd gemaakt, tot het doen van een wandelrid naar buiten.

De eerste hofstede buiten onze vesting, die van de wedw. *W. de Feyter*, trok de bijzondere aandacht der vorstelijke personen en werd door H. D. bezocht. — Hier werden stallen, dorschvloer, in één woord alles, wat de boerderij betreft, met de meeste oplettendheid en belangstelling bezigtigd. — Prins *Albert* nam eene tarwear, wreef daaruit de korrels en maakte alzoo kennis met een onzer belangrijkste producten; de karnmolen werd op verzoek in werking gebragt, de landerijen, de weilanden en de schoone paarden in oogenschouw genomen, bij alles bleek de meeste minzaamheid en vriendelijkheid der vorstelijke personen, voor zoo veel men zich verstaanbaar of begrijpelijk konde maken. Aan het verzoek om rijp ooft kon helaas! niet voldaan worden; doch naauwelijks werd bemerkt, dat Hare Maj. de Koningin eenige bloemen verlangde, of men bood die aan H. M. en kinderen in groote menigte aan, welke met zigtbare beleefdheid werden aangenomen. De boerenkleeding, vooral de broekstukken van den zoon der genoemde wedw. *de Feyter*, trokken vooral de bijzondere aandacht. Toen de boerin in den koestal met de noodige gebaren H. M. de woorden toevoegde: *Jufvrouw, het is hier zoo smerig*, wees H. M. op haar schoeisel en trachtte te beduiden, dat dit daardoor niet zou lijden.

Ook in de woning werd alles zonder iets over te slaan bezigtigd; de doorluchtige bezoekers dronken met genoegen het hun aangeboden glas melk, vraagden naar den naam der boerin en dien van haren zoon, teekenden die op en namen ten hoogsten voldaan een beleefd afscheid van de bezochten.

Nu werd de togt voortgezet tot aan het Zwaantje; daar stonden de leden van het hier bestaande zanggezelschap *Uitspanning*; deze hieven het bekende volkslied aan: *God save the Queen*, en men kon duidelijk de aangename verrassing der Vorstelijke personen bemerken, daar, met ontbloote hoofden, het lied werd aangehoord en nà den afloop aan de leden van het gezelschap bijzondere dank en tevredenheid werd betuigd.

Na dit alles keerde de stoet naar Neuzen terug, ieder was op de been en in beweging; de menigvuldige groeten der ingezetenen werden met de meeste vriendelijkheid beantwoord. Tegen 8 ure scheepte men zich in en keerde men naar het op stroom liggende stoomjagt terug, de alleraangenaamste herinneringen achterlatende bij de ingezetenen, die dit bezoek en daarmede gepaarde omstandigheden niet ligt zullen vergeten. Van de wallen werd met 21 kanonschoten gesalueerd.

ASSEN, 17 Augustus.

Door het prov. geregtshof alhier zijn gisteren morgen *E. J. H. Bosscher*, *J. J. Bosscher* en *H. A. van Dijk*, boerenknechten te Zuidbroek, de laatste bij verstek, ieder tot drie maanden gevangenisstraf en *f* 8 boete veroordeeld, wegens mishandeling van den arbeider *Noordhof*; deze zaak was vroeger bij het hof te Groningen behandeld, doch de hooge raad had het betrekkelijk arrest vernietigd en de zaak naar het hof in Drenthe verwezen.

— Naar men verneemt, heeft *Jan Broeksma*, turfschipper te Sneek, zich gewend tot Z. E. den minister van binnenl. zaken, ten einde concessie te erlangen tot oprigting van een tweede snikkeveer tusschen Assen en Meppel, en moet hij daarbij een beroep hebben gedaan op de tegenwoordige regerings-beginselen in materie van nijverheid, welke, volgens zijne meening, niet gedoogen, dat, om het belang der bestaande concessionarissen, eene nieuwe concessie worde geweigerd.

— Het *Staatsblad* no. 138 bevat een Koninklijk besluit van den 7den dezer, houdende vernietiging op voordragt van den minister van binnenl. zaken eener resolutie van Gedeputeerde Staten van Drenthe, wegens de vrijstelling van een loteling voor de nationale militie, die, hoewel buitenslands zeevarende, niet, volgens de uitdrukkelijke bepaling der wet van den 8sten Januarij 1817, de twee laatste jaren vóór zijne inschrijving dat beroep werkelijk had uitgeoefend.

GRONINGEN, 19 Augustus.

Door heeren curatoren dezer hoogeschool is gisteren morgen, in het bijzijn van den hoofdingenieur waterstaat, in een der lokalen van evengemelde hoog bij inschrijving en opbod aanbesteed:

Het bouwen van een badhuis en eene turfloods, het uitvoeren van eenige andere werken bij het provinciaal stads en akademisch ziekenhuis, met de tie van al de daartoe benoodigde materialen.

Op deze werkzaamheden zijn zeven biljetten ing de inzet werd bepaald op *f* 3000 met eene te verhooging van *f* 50. D. DE JONG, aannemer, alhier, is van dit perceel aannemer geworden voor

— Dingsdag l.l. zijn alhier binnengekomen het ni bouwde schoonerschip *Christina Jacoba*, pl. m. 80 groot, kapit. H. J. VAN CALCER, van 't Hoogezand, schoonerschip, groot ongeveer 75 lasten, kapit. G. J. H BULT, van Groningen; — beide zijn gebouwd op d van den scheepsbouwmeester E. H. MEURSING, te Hoo

— Naar wij vernemen, zal aanstaanden Zaturdag, het weder zulks toelaat, ongeveer te 5 uur, van van de scheepsbouwmeesters KATER en MEULMAN (N *werf*) alhier te water worden gelaten het schoonersc *van Cleeff*, groot ruim 80 lasten, kapt. H. ROSEMA Groningen.

— Dingsdag l.l., des namiddags te 4 uur, had ten h den kastelein VAN DER LAAN alhier de bijeenkomst pl de afgevaardigden uit de gemeenten van het kiesdistr derdendam, om de meening der kiesbevoegden te v omtrent den kandidaat ter vervulling der vacatur Provinciale Staten door het overlijden van den heer DE WAARD veroorzaakt. Van de 20 gemeenten we gerepresenteerd, en bleek het, dat de kiezers in meenten te zamen gekomen, bij meerderheid tot kandidaat hadden verkozen: De gemeenten Klooste Winsum, Ulrum, Warffum, Winsum, Kantens, Midd Oldekerk en Leek den heer mr. H. P. WICHERS, adv notaris te Leek; — Bedum, dr. L. T. SCHLEURHOLTS H. P. WICHERS; — Oldehove, Aduard en Zuidhorn, j mr. VAN SWINDEREN VAN EZINGHE; — Eenrum, j VAN SWINDEREN en mr. H. P. WICHERS; — Leens WOLTERS, en J. J. BOS; — Grijpskerk, mr. M. DE M en S. K. DE WAARD. — Als tweede kandidaten k te Kloosterburen C. REINDERS, te Oldehove mr. MUINCK, te Zuidhorn J. J. TONCKENS, te Oldek GELDERMAN, te Eenrum C. REINDERS, te Warffum J WAARD, te Ulrum en Uskwert jonkhr. VAN SWIN

Voorts is eene commissie benoemd om te ontwer voor dit kiesdistrikt geschikt reglement om bij in vacaturen in de 2de Kamer, Prov. Staten en Gemee het belangrijk werk der verkiezing doelmatig te le de deelneming der kiesbevoegden op te wekken en t houden. Hiertoe zijn benoemd de heeren G. REI VAN BREUGELEN en VAN ROIJEN. Dit reglement het oordeel en de goedkeuring der kiezers worden onder

— Uit eene goede bron kunnen wij mededeelen, vergadering van het Nederl. onderwijzers-genootsch bevordering van volksopvoeding en onderwijs, de dezer te *Assen* zal geopend worden met eene aansp dr. W. HECKER, voorafgegaan, afgewisseld en besl toepasselijke gezangen. Van de 13 onderwerpen, d deld zullen worden, ziet men onder anderen de b van no. 6 en 8 belangstellend te gemoet, n.l. rap de hoofdvereeniging omtrent hare werkzaamheden oprigten van een gedenkteeken voor wijlen mr. T SWINDEREN, in leven algemeen secretaris des geno Rapport van de hoofdvereeniging nopens het onde of het mogelijk is den wensch te verwezenlijken, d heer VAN BERKEL uitgedrukt, tot het verkrijgen inrigting voor gepensioneerde onderwijzers, enz. M neemt, dat vele leden van dit genootschap de ver zullen bijwonen. (*H.*

— Volgens het besluit van den gemeenteraad te P de openbare gasverlichting door de maatschappijen geleverd worden voor 20 centimes de kubieke el. voor de verlichting der partikuliere huizen zal bepaal op 44 centimes, maar later trapsgewijze verminderen t

---

Nieuwe soort van Stoomboot.

Te *Boulogne sur Mer* ligt thans eene Engelsche sto van eene nieuwe constructie, die de reis van Lon Boulogne in 7 uren aflegt. Het schip is 235 voet l voet breed, meet 150 tonnen en heeft eene machin paardenkracht. Het voor- en achterdeel zijn op de reddingsbooten, met lucht gevuld. Beantwoordt deze de verwachting, alsdan wil men naar hetzelfde st stoombooten maken van 10000 tonnen last en van 10 denkrachten, die de reis naar Oost-Indië in *dertig* d len moeten maken.

Weêrkennis.

Een blad deelt daeromtrent het volgende mede:

Sterren. — Als de sterren hare helderheid verliezen dat er wolken aen den hemel zyn, is het een teeken weêr. Als zy grooter schynen dan gewoonlyk, is he ken, dat het weder gaet veranderen.

Weêrlicht. — Als men weêrlicht aen den gezigtein zonder eenige wolk, is het een teeken van schoon warmte. In den winter is de weêrlicht een teeken va wind of storm.

Donder. — De donder 's avonds brengt storm mede 's morgens duidt wind aen en die van 's middags re durige donder geeft zware buijen of onweêr.

Regenboog. — Een goed gekleurde en dubbele kondigt voortdurenden regen aen. Witte kringen maen of sterren, zyn een teeken van regen.

Regen. — Als de regen smoort by het valle waterbellen maekt, is het een teeken, dat het lang vloedig zal regenen. Als men, na eenen ligte langs den grond eene wolk ziet, aen smoor gely dat een zeker teeken, dat er veel regen zal vallen regen van 7 tot 10 juny begint en aenhoudt tot is het een teeken dat de maand july zeer regena zal. Indien hy, na twee of dry dagen te hebben den, herneemt van den 18 tot 19, kondigt hy a maend augusty zoo regenachtig zyn zal als de m Dan is het te vreezen dat de granen niet ryp zullen en de voorzigtigheid eischt, dat men zynen voorra tot dat de oogst daer is, en men verzekerd kan geen gebrek aen granen zal wezen.

Zon. — Als by zonnenondergang zich wolken in vormen en schoon purper gekleurd zyn, is het van wind en droog weêr. De schyn van twee of d is een teeken van sneeuw en koude in den winter.

Gezigteinder. — Als er geene wolken aen den g zyn, en er geen wind is, tenzy uit het noord een zeker teeken van schoon weêr.

Wolken. — De wolken, die, na den regen, by dalen en over het veld schynen te rollen, zyn schoon weêr, en komt er eene mist gedurende weêr, duidt hy aen, dat het slechte weêr opho komt de mist gedurende het schoone weder, en st wolken, dan is het stellig slecht weêr. Wolken die zyn, gelyk de wol op den rug van een schaep, du in den zomer, sneeuw in den winter aen.

Wind. — Als na den wind eene witte yzel k in mist vergaet, wordt het weêr slecht en onge zuid-westen-wind is die, welke het meeste regen en de oosten-wind geeft het meest schoon, ma weêr. Het dikwyls veranderen van den wind is een teeken van buijen. De wind, die in den dag op is veel sterker en duert veel langer dan die, welke nacht begint.

Natheid. — Als het zout, het marmer, het glazen nat worden, als de houten deuren en de opzwellen, en de eksteroogen beginnen te steken regen of dooi aenstaende.

Vorst. — De vorst die met oostenwind aenvangt, d

Lucht. — De lucht doorschynender dan gewoonlyk

regen aen. Kleine witte wolken, die onder de zon die er rood, geel, groen, enz. worden, kondigen regen aen.

— Indien de vlam der lamp flikkert, of als zy soort van champignon vormt, is er groote waerschynlykheid van regen. Ook als het roet uit de schouw valt. Als het vuer levendiger is dan gewoonlyk, als de vlam onrustig is, is dit een teeken van wind. Is de vlam rustig, dat duidt schoon weêr aen.

— Als men heel ver de klank eener klok hoort, is dit een teeken van wind- of weêrsverandering.

— Goede of slechte reuken, die zich verdikken, die sterker worden, zyn een teeken van regen.

(*Vl. Stem.*)

De Magt der Advertenties.

Niemand heeft meer aankondigingen in de dagbladen geplaatst dan de heer HOLLOWAY, de uitvinder en éénige eigenaar van de pillen en zalf, die zijnen naam dragen. Hij geeft jaarlijks de verbazende som van 20,000 p. s. (*f* 240,000) voor zijne aankondigingen uit.

Geen dagblad wordt op de Britsche eilanden uitgegeven, of dat het deze pillen en zalf aanbeveelt; maar deze aankondigingen zijn even zeer over geheel Indië verbreid. Hij heeft overal agenten, die deze middelen in alle talen van dat land aanbevelen. Wij vinden HOLLOWAY te Hong-Kong en Canton, waar zij aan de inwoners van het Chinesche rijk in vertalingen bekend gemaakt worden. Op de Philippijnsche eilanden worden deze præparaten in de landstaal aangekondigd. Te Singapore is een groot depôt, waar de agenten ze naar alle eilanden der Indische Zee afleveren.

Zijne aankondigingen verschijnen in de meeste dagbladen van Australië en in iedere stad der uitgebreide Britsche bezittingen. Men vindt de pillen te Valparaiso, Lima, Callao en andere havens der Stille Zee. Van Kaap Hoorn volgen wij HOLLOWAY in de Atlantische Zee naar Montevideo, Santos, Rio Janeiro, Bahia en Fernambuc, waar zij in het Spaansch en het Portugeesch worden aanbevolen. In de West-Indische eilanden, gelijk in Opper- en Neder-Canada, in de naburige provinciën van Nieuw-Schotland en Nieuw-Brunswijk, zijn zijne geneesmiddelen algemeen bekend. In de Middellandsche Zee bevinden zij zich te Malta, Corfu, Athene, Alexandrië, gelijk te Tunis en in de Barbaresken-Staten.

Bij het lezen der Constantinopolitaansche dagbladen zien wij, dat deze medicamenten regelmatig bekend gemaakt en in het gansche Ottomannische rijk verkocht en de instructiën in de Turksche taal gegeven worden. Zelfs in Rusland, waar de wetten den invoer van vreemde geneesmiddelen verbieden, heeft HOLLOWAY middelen gevonden om zijne zalf en pillen in dit rijk te verbreiden. Hij zendt ze aan zijne agenten te Odessa, die ze daarna in het binnenste van dit groote rijk brengen. Afrika is ook niet vergeten. Hij heeft eenen agent aan de rivier Gambia en eenen te Sierra Leone. De inwoners van dit land gebruiken de pillen en zalf; zij zijn tot aan Kaap de Goede Hoop bekend, waar zij in het Hollandsch en Engelsch worden aangekondigd. De uitvinder, die reeds naar eenige departementen van Frankrijk en eenige Staten van Italië verzendt, heeft het voornemen, om er ook Spanje, Portugal, Duitschland en Zwitserland mede te voorzien.

(*Ingezonden.*)

Bliksemafleiders.

In de *Groninger Courant* van gepasseerden Dingsdag den 17den dezer, no. 66, wordt bij een schrijven uit *Warfhuizen* gevraagd:

1. Hoe moet een bliksemafleider worden vervaardigd en van welke stoffe?
2. Hoe en waar moet dezelve worden geplaatst, zoo op molens als op huizen en hoe onderhouden? — en
3. Wat is er in 't algemeen bij op te merken?

Wij zullen trachten deze drie vragen kort en bondig, zoo als zulks in een dagblad behoort, te beantwoorden, zonder daarbij in eene geschied- of natuurkundige beschrijving te treden; echter vermeenen wij de laatste vraag als inleiding het eerst te moeten behandelen.

Het doel dan, dat een deskundige met het plaatsen van een' bliksemafleider heeft, is om de met electrieke vloeistof bezwangerde wolk door afleiding dier stof onschadelijk te maken, en het verbroken evenwigt te herstellen. — De afleider dient niet om den vuurbal of de bliksemschicht te geleiden, want daarvoor toch is geen metaal bestand, maar hij dient slechts om de overspringing en den slag voor te komen; bestaat die overspringing eenmaal, hetzij naar eene nabij zijnde minder bezwangerde wolk of naar de aarde, zoo als de slingerende bliksemstraal uit verschillende dorpen en plaatsen boven de schuur van J. B. J. BOER onder *Warfhuizen* gezien is, dan doet de afleider geen nut meer. Het is dus geen middel om den bliksem af te leiden, maar om dien voor te komen. De donder zelf is onschadelijk; welk hevig en dikwerf dreunend geluid veroorzaakt wordt door het geweldig indringen der lucht in de ledige ruimte, eveneens als zulks in het luchtledige bij een geweer- of kanonschot plaats heeft.

Op de twee eerste vragen willen wij in de beantwoording mede kort zijn. De bliksemafleiders worden vervaardigd van koper, met een scherpe aantrekkingspunt piramidaal of baijonetvormig, welks koperen punt, om het roesten voor te komen, in het vuur verguld is. Sommigen nemen meer dan ééne punt, b. v. in de gedaante eener tulp, ster, of zoo iets; echter bedient men zich aan boord onzer koopvaardij- en oorlogsschepen van langledige donderkettingen, die boven op den steng aan één piramidaal punt verbonden zijn, zoo als ook op molens en torens: — het geheele toestel is gewoonlijk van geel koper, en de draad of ketting vooral niet te dun. Het aantrekkingspunt wordt zoo veel mogelijk op het hoogste punt van een' molen, schip of toren geplaatst, en op eene boerenschuur, waarvan hier bijzonder spraak is, plaatse men op dier midden ééne stang van een paar Nederlandsche ellen lengte en nimmer twee aantrekkingspunten, zoo als sommigen er boven iederen uilgevel, aan een tempel en windwijzer eene geplaatst hebben, die daarenboven met een' horizontalen draad langs de vorst of naald der schuur verbonden zijn, zoo als wij er onder meer andere nog onlangs eene te *Usquert* zagen, dienende meer tot een' in- dan tot een' afleider — want als de electrieke drop den draad verlaat en benedenwaarts op een ander punt overschiet, wordt het eene electrieke vonk, die brand verwekken kan, zoo als men zulks met proeven door eene electriseer-machine kan aantoonen. Men kan den draad of ketting, doch in allen gevalle eene langledige, gerustelijk van binnen in de schuur langs het bindwerk meer regtstandig naar beneden leiden tot op 4 à 5 palmen in den grond. De draad of ketting zij en blijve goed verbonden, en daarin bepaalt zich het voorname onderhoud — dat is *koper aan koper*, en in dat geval kan men den draad veilig door het strodak laten loopen, want al liep die ook door een vat met buskruid, de electrieke afgeleide vloeistof zoude, ofschoon bij nacht een blaauwachtigen glans verspreidende, geen brand veroorzaken, evenmin als dat men een zoogenaamde *lucifer* of *streichholtz* op het buskruid legt — de brand ontstaat eerst na eene zekere schuring of wrijving, zoo als hier bij overspringing.

Men zorge vooral dat de afleidende draad onder aan de pyramide of het aantrekkingspunt verbonden is, en niet uit diens midden afloopt, zoo als wij hier en daar wel eens gezien hebben, b. v. >, maar niet aldus ⋋, ten einde de aftapping een' geregelden gang te doen nemen, en tevens om aan den draad of ketting geene grootere helling dan van 45 graden te geven, dat is het 8ste gedeelte van een' cirkel, of zoo als men een gelijkzijdig vierkant over den hoek doorsnijdt. Reinheid, vastheid en verbondenheid, zonder eenige tusschenruimte, of andere ligchamen dan koper, zijn de voornaamste punten van onderhoud.

Men raadplege verder de werken en proefnemingen van den uitvinder dezer afleidingen, FRANKLIN, alsmede van DE LUC, NOLLET, PRIESTLEY, WALL, WINKLER en meer anderen, terwijl ook beroemde Nederlandsche natuurkundigen veel belangrijks dienaangaande medegedeeld hebben.

***

Aan de Israëlietische Gemeenten van Drenthe!

Een zeer gewigtig tijdstip breekt voor u aan. Van u zal het afhangen, of gij, uwe kinderen en al de uwen voortaan al dan niet zult deelen in den heilrijken vooruitgang in godsdienstige beschaving en ontwikkeling, die, door een' zamenloop van ongelukkige omstandigheden, u reeds veel te lang onthouden werd, voor zoo veel die afhangt van een geestelijk opperhoofd.

Dat voor het tegenwoordige en voor de toekomst veel, zeer veel, ja alles hier afhangt van een geestelijk opperhoofd, behoeft u voorzeker niet op het hart gedrukt te worden; — u niet, die èn door eene treurige ervaring hebt leeren kennen, dat het gemis van een geestelijk opperhoofd hoe langer zoo meer tot oplossing en verslapping leidt, èn die uit de geschiedenis van uw kerkgenootschap in alle tijden en landen hebt leeren inzien, welken zegenrijken en onbegrensden invloed een waardig geestelijke uitoefent op provinciën en geheele landen, waarover zijn werkkring zich uitstrekt.

Maar bedenkt tevens, vóór dat het te laat is, dat, hoe dringend noodzakelijk en gewenscht u een geestelijk opperhoofd ook zijn moge, het echter oneindig beter is, er geen te bezitten, dan iemand, die de zaken van kwaad tot erger zou voeren, — die u op de baan van den achteruitgang zou leiden, — die noch de bevoegdheid, noch de beschaving, noch het talent bezit, in de allereerste plaats noodig in iemand, die moet vóórgaan op het pad van alles wat goed is en wél luidt, op het pad van veredeling des gemoeds, van ontwikkeling des geestes, van godsvrucht en braafheid.

Beter nog, voorzeker! eenigen tijd gewacht, dan u te laten opdringen iemand, die, — hoe eerbiedwaardig hij misschien als mensch en Israëliet moge wezen, — nogtans niet de minste aanspraak mag of kan maken op het bekleeden van een' provincialen Rabbinalen zetel, — iemand, die, op eene genoeg en algemeen bekende wijze, in eene gemeente als 't ware werd binnengesmokkeld, van waar uit men hem thans zeer gaarne wenscht over te dragen aan *al* de gemeenten dezer provincie. Gij weet wel, dat het die gemeente minder te doen is om haren geestelijke, dien zij, al te ijverig en onvoorzigtig, zich heeft *laten geven*, een' meer verheven' en grooteren werkkring te verschaffen, dan wel om den last, die thans alléén op haar drukt, door *u allen* te doen deelen. Maar evenmin als men u heeft gekend, toen men het geluk had *voor zich* den geestelijke te mogen verkrijgen, evenmin, gewis! zult *gij* thans die gemeente kennen, thans nu *hare* plannen het wenschelijk maken, u allen tot *haar* belang te doen medewerken, met opoffering van *uwe* eigene belangen.

Ja, voorzeker, nu of nooit! Wat ook geheime kuiperijen en schoone beloften, wat ook dweepzucht moge trachten ten uitvoer te brengen, weest op uwe hoede. Bedenkt, dat hooge belangen thans in uwe handen zijn gesteld; — bedenkt, dat gij over uw geestelijk heil en over dat der uwen voor lange jaren zult hebben te beslissen; — beseft het wél, dat met dat geestelijk heil hand aan hand gaat de levensvraag, of gij met al uwe andere gewestgenooten, met uwe geloofsgenooten elders, zult vóóruit-, dan wel of gij alléén zult achteruitgaan in kennis, beschaving en godsdienstige verlichting.

Bedenkt het wel, dat het niet zonder hooge beteekenis is, *dat* OVERAL *in ons land, waar men thans een' Opperrabbijn beroept, men een' aanzienlijken en voor zijne groote taak in allen opzigte berekenden Geestelijke uit het buitenland kiest.* Zóó heeft men te Rotterdam en te Zwolle gedaan, — en zóó doet men thans te Maastricht en te Groningen! En *gij* zoudt u moeten of willen tevreden stellen met hetgeen uwe geloofsgenooten in de andere provinciën onzes lands niet verlangen? Waarop zij niet eens acht slaan, bij 't maken van eene nominatie? Dien zij niet eens verlangden te hooren, zelfs bij aanbiedingen, die anders — namelijk in het geldelijk belang der gemeenten — hen zouden hebben moeten uitlokken?

Neen! reeds te lang werd *Drenthe* in dit opzigt stiefmoederlijk behandeld. *Drenthe* zij voortaan een eigen kerkelijk ressort, maar zij het *met eere!* Het late zich niet leiden en beheerschen door plaatselijke en persoonlijke omstandigheden, maar kome op voor de zaak, en voor deze alleen. Ook het ressort van *Drenthe* stelle aan zijn hoofd een geestelijke, zoo als zich *al* de andere ressorten van Nederland thans kiezen; niet een' man zonder de noodzakelijke geschiktheid voor die hooge en gewigtige betrekking, maar een' man begaafd met alles, wat thans in een geestelijk opperhoofd mag, kan en moet worden geëischt.

Laat de gemeente, die zich mag verheugen in het bezit van haren geestelijke, rustig in het genot van dat voorregt: — maar zorgt gij overigens alle voor u zelve en de uwen, en toont dat men zich vergist, als men waant dat gij u gewillig zult laten leiden door bekrompenheid, eigenbaat en achteruitgang.

Nog dit éene: — beseft het wél, dat overhaasting bij deze aangelegenheid niet te pas komt, en dat de aanstaande reorganisatie van uw kerkgenootschap u van zelf in de gelegenheid zal stellen, u op zijn' tijd eene geestelijk opperhoofd te kiezen, volkomen naar uwen wensch en naar uwe wezenlijke behoeften!

Kerknieuws.

SLOCHTEREN, 15 Augustus. Heden voormiddag, bij het eindigen der godsdienst, maakte onze geliefde leeraar *Abr. Rutgers* aan zijne gemeente bekend, dat hij eene eervolle aanbieding van beroep met algemeenen wensch had ontvangen van de gemeente *Woltersum*, welke aanbieding hij 14 dagen in overweging zoude nemen.

ZUIDLAREN, 18 Augustus. Uit het vroeger gemaakte zestal is heden door collatoren dezer gemeente geformeerd het navolgend *drietal* predikanten, alphabetisch gesteld: ds. *Adriani*, te Westerlee; ds. *Lolckama*, te Westerborg, en ds. *Sannes*, te Pekela. De heer *Camminga*, beroepen pred. te Akkerwoude, had van de 80 stemmen 35 op zich vereenigd, niettegenstaande z.w.eerw. per brief verzocht had, buiten verdere aanmerking te mogen blijven.

Ds. *van Gruting*, pred. te Leerdam, heeft de op z. ew. uitgebragte beroeping naar Dordrecht aangenomen.

ZEETIJDINGEN.

GRONINGEN, 18 *Augustus.* Den 16den dezer is van hier vertrokken de nieuw gebouwde schoonergaljoot *Johanna*, kapt. W. L. KRANENBORG, van het Hoogezand, gaande met ballast op avontuur.

Binnengekomen te Amsterdam den 14 Aug., kapit. *Gerritsma* Jonge Gerrit, van Londen; *Busker* Wilhelmina, van Archangel; den 15den *Scherpbier* Elsje en *Wiersma* Herstelling, beide van Riga; *ter Poorten* Ida Maria, van Memel; *Bekkering* Christina, van Dantzig; *Vil* Hendrik Pieter, van Petersburg; den 16den *van der Wal* Geerdina, van Koningsbergen; *Bekkering* Ulrika, van Petersburg; *Siemers* Gesiena, van Emden. — Te Texel den 14 Aug., *Pluktje* Hermanna Hendrika, van Newcastle; *Meeter* Hensina, van Riga; den 16den *Klok* Hunderen, van Lissabon; *de Groot* Concordia, van Drammen. — In het Vlie den 14 Aug., *van Driesten* Geziena, van Petersburg; *Smith* Anna Elisabeth, van Laurvich. — Te Helvoet den 15 Aug., *Mulder* de Leeuw, van Archangel; *de Groot* Margina Gezina, van Riga; *Hazewinkel* Delia en *Klaasen* Magrietha, beide van Petersburg; *Breeland* Gesina Hendrika en *Wessels* Elisabeth Machtelina, beide van Riga; *van der Laan* Hermanus, van Bergen; den 16den *Faber* Twee Vrienden, van Londen. — Te Vlissingen den 15 Aug., *Mulder* Wendelina, van Riga. — Te Batavia den 10 Junij, *Drent* Dankbaarheid van de N. H. M., van Canton; den 13den *Kleijn* Magdalena, van Liverpool; den 17den *de Boer* Vriendschap, van Aden, de laatste zou den 25sten naar Tilatjap vertrekken. — In de Dardanellen den 27 Julij, *Wilkens* Harmonie, van Berdianski naar het Kanaal. — Te Marseille den 12 Aug., *Boer* Verwachting, van Amsterdam. — Te Lissabon den 28 Julij, *Schuring* Hillechiena, van Amsterdam. — Te Nantes den 13 Aug., *de Boer* Feona, van Liverpool. — Ter Reede van Dungeness den 13 Aug., *Klok Jr.* Geziena Dorkina, van Rotterdam naar Newyork. — Te Charlestown den 7 Aug., *Broekema* Ida Hillechiena, van Arbroath, den 10den naar Bergen vertrokken. — Te North Shields den 11 Aug., *Brouwer* Jonge Hero en den 12den *Koning* Vrouw Willemtina, beide van Lynn; *Meijer* Nicolai Uil, van Harlingen. — Te Hartlepool den 11 Aug., *Hangelbroek* Willem Hendrik, van Londen; *Oldenburger* Ceres, van Grimsby. — Te Dundee den 6 Aug., *Kieft* Jantina Ikkina, van Memel; den 8sten *Giezen* Nijverheid, van Zwolle. — Te Grangemouth den 13 Aug., *Stuitvoet* Annechina Harmina, van Leith. — Te Hamburg den 14 Aug., *Bakker* Zwaantina, van Elsfleth; *Schoon* Engelina, van Altona. — Te Bremerhaven den 14 Aug., *Pathe* Annechina, van Licata; *Geveke* Vrouw Catharina, van Zwolle. — Te Dantzig den 12 Aug., *Wolkammer* Eenige Broeder, van Harburg; *Gnodde* Jonge Jan, van Bremen. — Te Pillau den 12 Aug., *Woudstra* Jonge Kerst, van Bremen; den 14den *de Jonge* Jantina, van Hamburg. — Te Archangel den 17 Julij, *Mulder* Harmonie, van Dordrecht; den 3 Aug., *Stuitvoet* Magretha, van Londen; *Hazewinkel* Onderneming, van Amsterdam. — Te Tonningen den 12 Aug., *Stuitje* Christina, van Amsterdam naar Colberg.

Binnengekomen te Amsterdam den 17 Aug., kapit. *Pluktje* Hermanna Hendrika, van Newcastle; den 18den *Oortjes* Jonge Barend, van Petersburg; *Olthoff* Catharina, van Dantzig; *de Groot* Vier Gebroeders, van Emden. — Te Texel den 17 Aug., *Wieringa* Ommelanden, van Archangel. — In het Vlie den 16 Aug., *de Jong* Ettiena, van Riga; *Kraan* Vrouw Helena, van Frederikstadt; *Bart* Hendrika Jantina, van Christiansand; *Fenenga* Vrouw Jannetje, van Arendahl. — Te Helvoet den 17 Aug., *Voogd* Vriendschap, van Caen; *Potjewijd* Albertina, *Franken* Johanna en *Dik* Jantina Annechiena, alle 3 van Riga. — Te Vlissingen den 16 Aug., *Schuur* Concordia, van Riga. — Te Malta den 8 Aug., *de Boer* Jonkvr. Geertrui, van Amsterdam. — Te Marseille den 13 Aug., *de Boer* Malvina, van Swansea. — Te Gend den 16 Aug., *Konterman* Vr. Renske, van Londen. — Te Liverpool den 14 Aug., *Brons* Johanna Brons, van Demerary. — Te North Shields den 14 Aug., *Top* Gesina Helena, van Groningen.

Zeilklaar te San Francisco den 30 Julij, kapit. *de Jong* Jan Hendrik, naar Hong Kong. — Te Londen den 12 Aug., *Fijn* Diana, naar Elseneur; den 13den *van der Wal* Jantina, naar Rotterdam; den 14den *Goosens* Cornelia, naar Amsterdam. — Te Newcastle den 7 tot 13 Aug., *Ween* Mevr. Winckel, naar Carthagena; *Warner* Tjaardina Fenneghina, naar Koningsbergen; *Olthoff* Jantina, naar Bergen. — Te Stockholm den 7 Aug., *Besseling* Elsiena, naar de Noordzee. — Te Koppenhage den 12 Aug., *Scholtens* Hendrika, naar Holland; den 13den *Stuitje* Catharina Luitgarda, naar de Oostzee. — Te Archangel den 4 Augustus, *Lukkien* Herstelling, naar Amsterdam.

In lading te Buenos Ajres den 2 Julij, kapit. *Engelsman* Bernardus, naar Antwerpen. — Te Londen den 14 Aug., *Dijk* Maria, naar Dantzig. — Te Liverpool den 12 Aug., *Kwint* Hendrika Gezina, naar Elseneur; den 13den *Keiser* Hendrika, naar St. Tomas; *Schreuder* Jantina Roelina, naar Petersburg.

Vertrokken van Amsterdam den 15 Aug., kapit. *Spijkman* Juliana Louisa, naar Petersburg; den 16den *van der Laan* Jacoba Alida, naar Suriname; *de Jonge* Hendrik, naar Palermo; *Bakker* Jantina, naar Koppenhage. — Van Texel den 15 Aug., *Ruiten* Antje, naar Havanna; *Hensema* Ida Berendina, *Mulder* Minerva, *Fokkema* Drie Gebroeders en *Sanders* Christiaan, alle 4 naar Londen; *Meijer* Margaretha en *Rademaker* Jeannette Philippine, beide naar Newcastle; *van der Veen* Vrouw Anske, naar Yarmouth; den 16den *Bakker* Neptunus, naar Livorno; *Flik* Onderneming, naar Marseille; *de Boer* Margrietha Jantina, naar Porto; *Schaap* Bernhard en Elise, naar Dublin. — Uit het Vlie den 15 Aug., *de Jonge* de Weldaad en *de Groot Bakker* Katharina, beide naar Petersburg; *de Jonge* Hesperus, naar Memel; *Pomper* Margaretha, naar Dantzig; *Franken* Vereeniging, naar Fredrikstad; *Pot* Catharina Elisabeth, naar Noorwegen; *Reelfs* Josina Wilhelmina, *Steffens* Johannes en *Zwaal* Barend, alle 3 op avontuur. — Van Brielle den 15 Aug., *Menkema* Maria Sijpkens, naar Newcastle; *Koops* Lammechina, naar Petersburg. — Van Rio de Janairo den 6 Julij, *Bakker* Zeevaart, naar Gibraltar. — Van Cardiff den 12 Aug., *Garrels* Henrica Christina, naar Barcelona. — Van Hamburg den 15 Aug., *Pot* Catharina Wilhelmina, naar Koningsbergen; *Prins* Weldaad, naar Stalensiel; *Muntendam* Jacoba, naar Bremen. — Van Warnemunde den 12 Aug., *Oldenburger* Catharina Cornelia, naar Londen. — Van Swinemunde den 11 Aug., *de Jong* Mina, naar Engeland; *Waterborg* Kathrina, naar Flensburg. — Van Dantzig den 12 Aug., *Mooi* Tiessina, naar Amsterdam; *Staal* Tjadda, naar Libourne. — Van Croonstadt den 6 Aug., *de Vries* Beertha Schuringa, naar Perth; *Walker* Catharina Elisabeth, naar Amsterdam; *Pijbes* Voorwaarts, *Tunteler* Geertruida en *de Boer* Wemelina, alle 3 naar Rotterdam.

Vertrokken den 18 Aug., kapit. *Potjer* Titia, naar Livorno; *van der Werff* Jandina, naar Baijonne; *Tunteler* Christina Christina, naar Londen; *Edema* Margaretha Gesina, naar Libau; *Lever* Waakzaamheid, naar Neustadt. — Van Helvoet den 17 Aug., *Potjer* Alida, naar Pillau. — Van Brielle den 17 Aug., *Mugge* Martha, naar Londen. — Van Maassluis den 17 Aug., *van Sluis* Annechiena, naar Londen; *Bieze* Anna, op avontuur. — Van Deal den 15 Aug., *Jaski* Catharina Johanna, van Londen naar Singapore.

ZOUTKAMP, 18 Augustus. Binnengekomen den 16 Aug., kapit *Jonkhoff* Eendragt, van Noorwegen; den 17den *Kuiper* Catharina Johanna, van Stettin; den 18den *Swart* Maria, *de Haan* Anna Jantina en *Top* Onderneming, alle 3 van Noorwegen.

Vertrokken den 12 Aug., kapit. *van der Borg* Geerdina, naar Gloucester; *Panjer* Heillina, naar Frederikstadt; den 15den *Bernardus* Agatha Hendrika, op avontuur; den 17den *Duintjer* Elsina, naar Londen; *de Jonge* Jantina, van Dokkum naar de Belt; den 18den *Astuling* Dorothea Christina, op avontuur.

Zeilklaar kapit. *Sap* Emma Maria en *Kranenborg* Johanna, beide op avontuur; *Hangelbroek* Eendragt, naar Noorwegen.

— Kapit. *Rouffaer*, van Batavia, in Texel binnen, rapporteert gepraaid te hebben, den 14 Aug., op de hoogte van Zandvoort, het schip Albertina, kapit. *H. K. Potjewijd*, v. Riga n. Schiedam.

— Door den schipper van de Terschellinger loodsboot no. 2 is op de hoogte van het Vlie gepraaid het schip Onrust, kapit. *P. R. Huisman*, van Riga naar Granville.

— Door den schipper van de Terschellinger loodsboot no. 3 is op de hoogte van het Vlie, 4 mijlen uit den wal, gepraaid het schip Elisabeth, kapit. *B J. Timmer*, v. Dantzig n. Granville.

— Het schip Onderneming, kapit. *P. G. Eisinga*, met tarwe van Amsterdam naar Londen, is, volgens brief van Vlieland van den 14 Aug., in de gronden van Terschelling gestrand, doch het volk gered; de tuigagie en een gedeelte van de lading was beschadigd geborgen.

LIJST DER NEDERLANDSCHE SCHEPEN, welke de Sond gepasseerd zijn.

12 Aug. Klein, Tweel. Daniel en Wilco, v. Riga n. Amst., m. hout.
Plukker, Antje, v. Stockholm n. Bremen, m. ijzer.
13 —— Poelman, Amelia, v. Torravechia n. Riga, m. zout.
Boer, Margina, v. Newcastle n. Dantzig, m. steenkolen.
Onnes, Joh. Geertr., v. Leeuw. n. Koppenh., m. cichoreiw.
Oldenburger, Alida, v. Riga n. de Noordzee, m. granen.
Brouwer, Agina Uudina, v. Memel n. Engeland, m. lijnkoek.
Duit, Fennegiena, v. Elbing n. Amsterdam, m. raapolie.
Konter, Jonge Brechtus, v. Petersb. n. Rotterd., m. potasch.
Schutt, Magdalena, v. Stettin n. Lijnn, m. raapkoeken.
de Jong, Mina, v. Stettin n. Rochester, m. raapkoeken.
Oldenburger, Cath. Cornelia, v. Rostock n. Londen, m. tarwe.
Meijer, Piet Hein, v. Petersb. n. Amst., m. potasch.
14 —— v. Wijk, Cath. Elisabeth, v. Petersb. n. Holland, m. rogge.
Hangelbroek, Margaretha, v. Memel n. Engeland, m. lijnk.
Vos, Cornelia, v. Boulogne n. de Oostzee, m. ballast.

De Wind den 12 Aug. Z.Z.O., Z.W.; den 13den Z.; den 14den Z.Z.W., Z.W.; den 15den W.Z.W.

BURGERLIJKE STAND.

Van af den 13den tot en met den 19den Augustus 1852 zijn te *Groningen* geboren 6 zoons en 9 dochters; gehuwd 5 paren; overleden 8 ouden en 12 jongen.

PRIJZEN DER GRANEN, ZADEN ENZ.

GRONINGEN, 17 *Augustus.*

TARWE.	Zw. Zand 64 ℔ *f* 4,70	Bl. Voer, 36 ℔ *f* 2,50
Jarige Bak 70 ℔ *f* 7,35	Veen 64 » » 4,00	Bl. Voer 38 » » 2,65
N. Oml. 68 » » 6,60	» 66 » » 4,80	» 40 » » 2,80
» 70 » » 7,00	N. GERST.	Zw. Voer » »
» 72 » » 7,60	Winter 56 ℔ *f* 4,30	» 38 » » 2,60
» Old. 68 » » 6,40	» 58 » » 4,60	» 40 » » 2,70
» » 70 » » 6,90	O. 60 » » 4,60	» 42 » » 2,85
» » 72 » » 7,40	Zomer » »	BOONEN.
N. ROGGE.	» » »	Paardeb. *f* 5,25.35.50
O. Inl. 64 ℔ *f* 5.30	Knobbe 60 » » 4,00	ZADEN, ENZ.
» » 66 » » 5,70	» 62 » » 4,30	Gr.Gortp.m. *f* 6¼, ¾ a *f* 7
» » 68 » » 6,10	N. HAVER.	Par. 100 N. ℔ *f*
N. » 70 » » 6,25	Dikke 38 ℔ *f* 2,45	Old. Koolz. *f* 8,50,75/9,
» » » »	» 40 » » 2,65	25,50,75 puik 85 ct.
N. BOEKWEIT.	» 42 » » 2,80	Oml.dito *f* 8,75 a *f* 9,25,
Gr. Zd. 62 ℔ *f* 4.60	» 44 » » 2,90	50,75 puik *f* 10
» » 64 » » 4,90	» 46 » » 3,00	Raapol.p.v. *f* 30½
» » 66 » » 5,20	» 48 » » 3,15	Prijs der Boter
		1e soort ¼ Ton *f* 25
		2e „ » *f* 23,50

De prijzen der Granen waren bij geringen aanvoer over het geheel merkelijk beter. Tarwe 40 ct.; Rogge en Boekweit 20 ct.; Nieuwe Gerst 30 ct., en Haver 10 cent hooger verkocht. — Boonen prijshoudend. — Gort iets aangenamer. — De aanvoer van Koolzaad bedroeg heden ongeveer 1000 lasten: voor puike soorten werd 20 a 25 cents meer bedongen, bijsoorten prijshoudend.

ROTTERDAM, 16 *Augustus.* Tarwe: Zeeuws., Vlaams. en Overm. 60 a 70 cents hooger, doch op het laatst, bij de betere weersgesteldheid, minder begeerd; goede en puike jar. *f* 9 a *f* 9,40; mindere *f* 8,40 a *f* 8.90. Van het nieuwe gewas waren weder eenige partijtjes ter markt, die naar droogte van *f* 8,70 tot *f* 9,30 verkocht werden; Oude Zeeuwsche op de verhoogde prijzen onbegeerd, goede en puike *f* 8 a *f* 8,50; Roode soorten aan benoodigden mede hooger verkocht; 166 ℔ jarige Hoogl. Kleefs. *f* 320; 166 ℔ N. dito *f* 330; 168 ℔ dito *f* 328; 165, 166 ℔ dito Bovenl. *f* 305; 162 ℔ jar. Kleefs. *f* 292, *f* 295, naar kwaliteit; 163 ℔ dito *f* 295; 164 ℔ jar. Bovenl. Rijs *f* 302; 160 ℔ O. Hoogl. Kleefs. *f* 290; 157 ℔ dito Rijn *f* 270; 156 ℔ dito roode Nassaud. *f* 270; 165 ℔ Petersb. Cubanca *f* 260. — Rogge: Jar. Overm., Zeeuws. en Vlaams. *f* 6 a *f* 7,30; N. dito *f* 6,50 a *f* 7; voorts 152 ℔ Amerik. *f* 205; 153 ℔ Fransche *f* 200; 148 ℔ dito *f* 190; 146 ℔ Pomm. *f* 178; 140, 142, 143 ℔ Arch. *f* 165, *f* 170, *f* 175; 142 ℔ O. dito in Entr. *f* 160, en te Schiedam in Entr.: 144 ℔ Galatz *f* 168, *f* 169; 142 ℔ N. Arch. *f* 165; in Cons. 141 ℔ Werder *f* 195, *f* 196. — Gerst: N. Zeeuwsche, Vlaamsche en Overmaasche Winter 10 cents hooger, *f* 4,30 a *f* 4,80; dito Zomer *f* 4,30 *f* 4,60; voorts 130 ℔ Pernau te Schiedam *f* 190, *f* 191. — Haver: Zeeuws. en Inl. Korte *f* 3,10 a *f* 3,90; dito Lange *f* 2,40 a *f* 3,10. — Boekweit *f* 7 a *f* 10 hooger; op 140 ℔: Noordbrab. *f* 184; 186, 190 ℔ Grootbrab. *f* 188, *f* 190; Gron. Veen *f* 163; Fransche *f* 140, *f* 145, *f* 150, *f* 166. — Erwten: N. Zeeuws. Groene *f* 6,75 a *f* 7,50; Groote dito *f* 8 a *f* 8,50. — Paardenboonen *f* 5,20 a *f* 5,60. — Koolzaad: Vlaamsch gestort 52½, 53 p. vl.; Zeeuwsch gestort 51 p. vl.; Zeeuwsch en Overmaasch in zakken 49, 50 p. vl.; Mindere dito en Flakkeesch in zakken 45½, 48½ p. vl.

AMSTERDAM, 16 *Augustus.* De marktprijzen van Boter waren heden als volgt: Vriesche *f* 38 à *f* 40, Kuijnder *f* 35 à *f* 37: Kamper *f* 35 à *f* 37, Deventer *f* 29 à *f* 33, Zwolsche *f* 32 à *f* 34.

AMSTERDAM, 18 *Augustus.* In Tarwe en Rogge heden niets gepasseerd. — Boekweit schaarsch ter veil en aan benoodigden iets hooger verkocht; 123 ℔ Amersf. *f* 200.

Koolzaad dadelijk en op levering van het najaar onveranderd, op het voorjaar ½ p. vl. hooger; Brielsch 51½ p. vl.; Friesch 46½ p. vl.; op 9 vat dadelijk 53½ p. vl.; Oct. 55½ p. vl.; Nov. 56 p. vl.; April 58 p. vl. — Lijnzaad zonder handel. — Raapolie dadelijk in een doen, op

leve log flaauwer; op 6/w. ƒ 31,75; Vlieg. ƒ 30,75; Sept. ƒ 30,50 75; Oct. ƒ 31,75 a 30 a 75; Nov. ƒ 32,25; Dec. ƒ 32,75; Mei ƒ 33,75 a 50 a 75. — Lijnolie op 6/w. ƒ 31,50; Vlieg. ƒ 30,50. — Hennepolie op 6/w. ƒ 39; Vlieg. ƒ 38.

LONDEN, 14 *Augustus*. Beste Vriesche Boter is op 84 a 86 sh. teruggegaan.

LONDEN, 16 *Augustus*. Ten gevolge van het voor de inzameling der granen nog steeds ongunstige weder werd heden voor inl. Tarwe ruim 3 sh. avans boven de prijzen van l.l. Maandag bedongen; vreemde was tot dezelfde verhooging te plaatsen. Ook Meel was 2 à 3 sh. hooger. Gerst goed prijsh. Boonen en Erwten wel zoo duur.

VEE- en PAARDENMARKTEN.

APPINGEDAM, 18 *Augustus*. Op de heden alhier gehouden paardenmarkt, was het getal aangevoerden op verre na zoo groot niet, als men wel had verwacht. Evenzoo was het ook met de bezoekers gesteld, men vond er niet zoo veel als vorige jaren. Er werd over het geheel een matige handel gedaan en de prijzen die men besteedde waren eenigzins lager, dan op de Maandag l.l. te Groningen gehouden paardenmarkt

LONDEN, 16 *Augustus*. Ofschoon aan de Veemarkt zeer veel, vooral uit Holland, was aangevoerd, liet de kwal. veel te wenschen over; er was goede vraag, zoodat de prijs van puik Ossenvleesch zich tot 3 sh. 10 p. a 4 sh. de 8 pond heeft verbeterd.

PRIJSCOURANT DER EFFEKTEN.

Amsterdam, 18 *Aug.*

NEDERL., Werk. Schuld 2½ pCt. 64⅛, 64¼, 64⅛; Dito Dito 3 pCt. 77, 77¼, 77 3/16; Dito Dito 4 pCt. 96⅞, 97, 96 15/16; O. I. Leening 4 pCt. 96⅝; Handelmaatschappij 4½ pCt. 124½. — BELGIE, bij *Rothschild* 2½ pCt. 52 5/16, 52⅜. — FRANKRIJK, Oblig. 3 pCt. 71¼. — SPANJE, Onbep. St. 1 pCt. 22 5/16; Dito 3 pCt. 49¾, 49⅞; Dito Binnenl. a 6/m. 3 pCt. 44 11/16, 44¾; Coup. Bewijz. 2 13/16, 2⅞. — PORTUGAL, te Londen 5 pCt. 42 9/16, 42⅝, 42 9/16; Dito Dito 4 pCt. 39, 39 1/16.

RUSLAND, Obl. *Hope* 1798 en 1816 5 pCt. 108⅝; Dito Dito 1828 en 1829 5 pCt. 106¼, 106⅜; Cert. 4½ pCt. 103⅜; Dito bij *Hope* 4 pCt. 91¾; Dito bij *Stieglitz en Co.* 4 pCt. 91⅝; Certific. van Inschr. in Assign. 6 pCt. 72¼. — POLEN, Cert. 4 pCt. 85⅛; Dito Aand. m. Loten fl. 500 ƒ 159, ƒ 160. — OOSTENRIJK, Metalliek 5 pCt. 77⅞, 77 13/16; Dito Nieuwe 2½ pCt. 39⅞, 40 9/16; Dito Nieuwe 5 pCt. 90½, 90 9/16, 90½; Metall. La. B. 5 pCt. 90½; Weenerb. bij *Goll en Co.* 4 pCt. 67; Amerik. Bank-Act. 4 7/16, ⅛; Denem. 5 pCt. 105⅝; Braz. 5 pCt. 100; Nieuwe Mexik. 26⅛, 11/16, ⅛; Gren. 2 pCt. 21½; Dito Uitg. 9; Venez. Uitgest. 15¾, 16; 3 pCts Portug. 37; 2½ pCt. Metall. 1851 40 3/16, ½; Eng. Russen 108; Philad. L. N. 71; Dito 6 pCts. 71; Thesaurie Amst. 104½, ¾.

Eenige aanzienlijke inkoopen, die heden in Integralen zijn bewerkstelligd, deden dezelve ca. ¼ pCt. hooger dan gisteren sluiten. 3 pCt. waren insgelijks iets aangenamer. 4 pCt. bijna onveranderd. — Van geen der vreemde effekten valt iets bijzonders te vermelden. Allen waren nagenoeg als gisteren, uitgezonderd Oostenrijksche, die bij eenige affaire iets williger waren. — Braz. 1824 v. 200 £ 99¾; Gren. Onb. St. 2 pCt. 20 11/16, ¾; N. Mexik. Onb. St. 25⅛, 3/16.

Koers van het Geld: Beleening 2½, Prolong. 2½, Disconto 2 pCt.

Laatste Prijzen te 5 uur. Integr. 2½ pCt. 64 7/16 a ½; Spaansche 1 pCt. 22 5/16; Binnenl. 3 pCt. 44 11/16 a ¾; Metall. 5 pCt. 77⅞; Dito 2½ pCt. 40 9/16.

ADVERTENTIEN.

HUWELIJKS-, GEBOORTE- EN STERFBERIGTEN.

*** Mijne geliefde Echtgenoot A. LAMMERTS beviel heden van eenen welgeschapen ZOON.

A. H. DENEKAMP.

GRONINGEN, 14 Augustus 1852.

*** Heden beviel van eenen ZOON J. SCHOLTENS, geliefde Echtgenoot van

J. DE JONGE HOOGLAND.

GRONINGEN, 17 Augustus 1852.

*** Heden beviel voorspoedig van eenen ZOON E. KRANENBORG, geliefde Echtgenoot van

J. W. MULDER.

WINSCHOTEN, 18 Augustus 1852.

*** Op den 10den Augustus 1852 overleed, op den Huize *Dekama*, te *Jelsum*, tot droefheid zijner Kinderen en Kindskinderen, de Welgeboren Heer GERARDUS VAN WAGENINGEN, laatst *Wethouder van Leeuwarden en Lid der Provinciale Staten van Friesland*, in den gezegenden ouderdom van bijna 89 jaren.

*** SLOCHTEREN, 14 Augustus 1852. Heden overleed ten mijnen Huize, na eene langdurige sukkeling, onze waarde Zuster en Behuwd-Zuster O. G. CANNEGIETER, in den ouderdom van bijna 46 jaren.

D. CANNEGIETER, Wedw. M. L. BROESE.
Mede namens mijne Broeders en Zusters.

Eenige kennisgeving.

Er worden geene uiterlijke teekenen van rouw aangenomen.

*** Het KIND den 3den dezer ons geboren, stierf heden.

GROOTEGAST, 16 Augustus 1852.

R. BOSMA.
W. C. NIEWEG.

Deze dient tevens tot bijzondere kennisgeving.

*** Mogt ik mij gisteren verheugen in de geboorte van Tweelingen, een Zoon en eene Dochter, zoo werd *heden* mijn hart hevig geschokt door het verlies mijner dierbare Gade, MARIA ELIZABETH GEUKE, nog geen 39 jaren oud. Zes Kinderen, te jong om dit hun zwaar verlies te kunnen gevoelen, zijn mij uit eenen gelukkigen echt van 15 jaren ovrig gebleven.

GRONINGEN, 16 Augustus 1852.

B. AHLBRINCK.

*** Na eene hevige ziekte van drie weken overleed heden morgen, in den ouderdom van 75 jaren en 5 maanden, onze geliefde Zuster ANNEGIEN EVERTS SCHABELS, Wedw. STEVEN FIEBES TEN CATE.

HOOGEZAND, 16 Augustus 1852.

J. D. BOERMA.
Uit aller naam.

*** Heden ontsliep mijne dierbare jongste Dochter THEODORA FREDERICA, in den ouderdom van ruim eenentwintig jaren. Haar leven des geloofs maakte haar geduldig in haar lijden, kalm en gerust in haar sterven; — hierdoor in onze droefheid getroost, staar ik met mijne Kinderen en Behuwd-Kinderen haar na in de eeuwigheid.

'T ZANDT, 16 Augustus 1852.

J. H. UILKENS,
Wedw. WARMOLTS.

Eenige kennisgeving.

Op uitdrukkelijke begeerte der Overledene, zullen er geene uiterlijke teekenen van rouw worden gedragen.

*** Heden overleed, op het onverwachtst, na eene ongesteldheid van slechts eenige uren, in den ouderdom van ruim 85 jaren, onze geliefde Vader HENDRIK STOKER, *rustend Schoolonderwijzer alhier.* Wij betreuren zijnen dood, maar staren hem blijmoedig na in de gewesten der eeuwigheid.

GRONINGEN, 17 Augustus 1852.

H. HOLWERDA.
A. HOLWERDA, geb. **STOKER.**

*** GRONINGEN, 18 Augustus 1852. Heden nam de Hemelsche Vader ons geliefd jongste Kind, JUSTINA FREDERICA, in den ouderdom van ruim anderhalf jaar tot zich.

C. P. E. RUTGERS.
J. C. W. RUTGERS—COENEN.

Te *Groningen*, bij de Erven C. M. VAN BOLHUIS HOITSE[MA].